

## ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

a dnul Carol Schuler în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

## Dr. Carol Lurtz.

În lupta voinicească ce s'a pornit contra stăpânirii ungurești, dintre naționalități singuri Sașii s'au dat de-o parte. Așezați în dosul zidului pe care e scris oportunism, ani de-arându ei n'au voit să audă sgomotul războiului din giurul lor. Ear' ineria, care începuse să-i domineze, i-a dus până la rușinea, ca un bărbat distins, un reprezentant în parlament al lor, să spună, că ei nici nu sunt o naționalitate!

Ajunseseră, cu alte cuvinte, la un aliment politic.

În mijlocul acestor umiliri se ivește gura lui Carol Lurtz. Tinăr, plin de corul luptei și a neamului iubire, el ridică un drapel cu devisa aproape uitată de Sași: dezvoltarea conștiinței naționale. În timp, relativ scurt, grupează în giurul său o armată întreagă, că luptă și ese dacă nu cu deservire victorios, la tot cazul însă cu o învingere morală, care pentru adversarii săi este o sentință de moarte. Pentru că, chiar și cei mai îndrăciți „bătrâni” Sași brașoveni mătură, că majoritatea de șese voturi însemnează altceva, decât înfrângerea lor totală la cea mai apropiată alegere.

Cât de mult drapelul ridicat între Sași de Carol Lurtz este iubit, dovadă neîntâlnită e mai ales faptul, că imediat după scrutinul privitor la rămânerea în partidul liberal a deputaților sași, făcându-se votarea pentru întregirea comitetului electoral, lista prezentată de „verzi”, cum se numesc Sașii tineri, a întrunit o majoritate de aproape două sute voturi.

Ear' cât de tare-l doare pe guvernul unguresc lovitura ce aderenții lui sași au primit-o la Brașov, rezultă și din faptul, că ascunde în foile sale majoritatea neînsemnată prin care „bătrânii” au câștigat de totală nimicire. Singur organul guvernamental din Cluj spune că „a fost o majoritate nu tocmai impunătoare; aceasta însă numai din cauza co-salei agitațiuni ce „verzii” au dezvoltat-o în preajma adunării...”

Nu credem să ne înșelăm însă când presupunem, că mai ales această agitațiune este ce-i îngrijește pe guvernamentali. Ei știu bine, că agitațiunea „verzilor” nu se va mărgini numai la Bărbănt, ci va lua cu sine toate corciturile electorale populate

de Sași, ceea-ce va însemna o raliare către celelalte naționalități, care luptă pentru recăstigare drepturilor naționale. Pentru-că se știe un lucru: Carol Lurtz și tovarășii săi de luptă ne sunt prieteni și văd scăparea națiunii lor numai dela o luptă bărbătească, o luptă comună a naționalităților nedăptuite.

Eată de ce noi urmărim cu interes și simpatie desfășurarea steagului tinerilor sași. Eată de ce credem tare, că numele lui Carol Lurtz va fi amintit în istoria luptelor politice din Ardeal nu numai ca a bravului reprezentant al tinerimii care a dat semnalul de o nouă luptă, ci și ca a unui bărbat chemat în viitorul cel mai apropiat la deslegarea multor probleme politice din viața noastră ardeleană.

Nimic nu-i lipsește, pentru-ca mărirea se aducă numelui său, primit cu atată simpatie chiar la prima pășire pe scena vieții publice. E orator cu temperament. Face o covârșitoare impresie, că e pătruns adânc de ceea-ce vorbește. O însușire aceasta, prin care ca fulgerul își comunică ideile și sentimentele cu publicul auditor.

Câtă deosebire în privința aceasta, între el și deputatul Zay de pildă. Mila și disprețul te cuprindea ascultând tonul rece și nesincer, privind mișcările măsurate, studiate ale vechiului politician reprezentant al politicii de milogire. — și o mângâiere sufletească simțea văzând focul sacru ce tinărul luptător Lurtz aprindea în sutele de ascultători.

A fost în adevăr admirabilă lupta, pe care a condus-o Lurtz Vinerea trecută. Adunarea semăna unui parlament mare dar' și tare furtunos, în care se războiau de moarte păcatul și virtutea.

Bătrânii imputaseră, în primul rând, că „verzii” fac politică de sentiment, că se aruncă într-o luptă ne bună, cu capul de păreți!

Într'un elan de însuflețire, Lurtz răspunde că da, tinerii luptă cu sentiment, pentru-că mai presus de toate vor să rămână Sași! Vor să rupă odată cu politica de milogea, să iee din mâna politicianilor de tarabă soarta poporului de atâta vreme ținut în umilire, de atâta vreme crescut în frică: în credința, că politica sunt chemați să o facă numai cei câțiva deputați, care ori că sunt mărginiți la minte, ori că sunt stricați în su-

flet, când dau încrederea lor unui guvern presidat de Bánffy... A fost un strâșnic și sdrobitor rechisitor la adresa bătrânilor, când i-a întrebat: în schimbul umilirii lor, ce au câpătat pentru popor?... Și le-a înșirat toate nelegiurile, ce guvernele ungurești au săvârșit contra Sașilor... guvernamentali... Ce ironie!... Lurtz e neîntrecut cu deosebire în întreruperi și răspunsurile istețe ce dă când e întrerupt... La adunare stătea în si-rele dintâiu. N'a fost orator, din ceata bătrânilor, pe care se nu-l desconcentreze prin câte o întrerupere, stărnind în același timp aplause furtunoase ori risete, sub a căror batjocură cel întrerupt cobora tribuna nimicit. Ear' cum știe să riposteze dacă e întrerupt dînsul, se poate judeca și din următorul fapt... Citea propunerea privitoare la esirea deputaților sași din partidul guvernamental. Un bătrîn răutăcios (Gottlieb), vrând să-l iee în zefemea pentru-că în vorbirea sa citase pasaje din mai multe foi, îl întrerupse zimbînd cu ironie: „E tipărită și asta?... „Nu, pentru-că noi n'avem fonduri!”... răspunde Lurtz în mijlocul aplauselor sgomotoase... Bietul Zay, și toată ceata lui susținută din „fonduri”, nu știa unde să se ascundă de rușine.

Acesta este, în trăsături generale, Dr. Carol Lurtz.

Noi îl privim ca pe reprezentantul tinerilor plini de dorul luptei, în fața bătrânilor decrepiți. Noi privim întrinsul pe luptătorul animat de binele națiunii sale, contra bătrânilor care din lupta politică au făcut o meserie, o speculă.

Noi vedem în lupta inaugurată de tinerii dela „Kronstädter Zeitung” o tendință ca cea care a condus pe întemeietorii foii noastre: cristalizarea elementelor naționale; bătrîn și tinăr, dacă-i element constituit și bun, se se închege și organizeze pentru o luptă în care interesele naționale se preocupă nească; ear' ce-i rău, plivit se fie!... Și nici un idol, nici un vițel de aur, ci închinare numai cinstei politice, numai caracterelor întregi, numai luptătorilor neînfricoși și se aducă. Declamatorilor de bălcu dispreț, trădătorilor ferul roșu!

Noi am reușit.

Sașii tineri dela Brașov trebuie să învingă și ei. E chestie numai de timp.

Russu Șcrianu.

## FOIȚA „TRIBUNEI”

## Aliatele noastre.

O foaie maghiară a zis pe timpul procesului Memorandului, că „nici-odată inițiativa mai gentili și mai nobili n'au avut poporul maghiar decât cum e acum, în persoana dragălașelor fetei Române”, și apoi a descris cu cele mai frumoase culori, femeile și fetele române, care au asistat la procesul Memorandului; și apoi a spus că mândrie priveau ele la iubiții noștri acuși (acum întemnițați deja) și că „ură sfântă” la publicul maghiar și a că este unguresc prin Cluj.

N'am de gând să mă ocup mai departe de aceste foi maghiare și nici cu procesul Memorandului; „mi-a venit însă la apăsătoare afirmare a amintitei foi maghiare, și la tătă mutandis, pot afirma și eu, că „nici-odată poporul român n'a avut prieteni mai gentili mai nobili decât cum are acum, în persoana dragălașelor fetei slovace”.

Sunt probele atât de evidente și atât de multe, încât înșirându-le așa face un lucru de prisos, așa vătămă chiar și susceptibilitatea cetățitorilor noștri, care toți dela pri-până la ultimul canose și ca mine înmă admiră aceste frumoase dovezi.

Încercînd dela ultimele și prietenoasele surori ce schimbă fetele și femeile slovace,

cu fetele și femeile române, până la albumul: *Ramunkám—Slovenky*, închinat acum mai pe urmă fetelor noastre, sînt o mulțime de prețioase dovezi ale afirmării mele. Ele mărturisesc o iubire sinceră, o prietenie sfântă, ce o păstrează fiecele generosului popor slovac, pînă al suferințelor comune, pentru surorile lor, fiecele poporului român. Ele sînt dovada unei trainice și nobile simțiri ce leagă partea cea mai gentilă a două națiuni, surori în suferință...

E o legătură trainică, nobilă și sfântă, căci în dureri și din iubire e plămădită!...

Prima zală a acestei legături au făcut-o fetele române; cei 550 de îngerași draguți, care au căutat să aline suferințele bărbatilor nobili, aruncați în temniță, jertfa iubirii lor de neam.

E o istorie plină de sentiment. O cunoaștem cu toții, și toți am simțit în ochi lacrimi de bucurie când am avut-o.

Între acești bărbăți nobili, jertfele sfintei iubiri de neam, a fost și luptătorul slovac Svetozar Hurban-Vajansky. Și generositatea fetelor române i-a adus și lui mângâierea... cununa de lauri, ce o merita. Această cunună de lauri, așezată pe capul poetului și luptătorului slovac, a fost temelia firmă pe care s'a clădit prietenia prețioasă a femeilor celor două națiuni subjugate, ear' pe prietenia aceasta se va clădi în curînd prietenia necurmată și vecinică dintre aceste surori în suferință...

Zală de zală s'a împreunat și laș s'au făcut din ele, un lanț tare, pe care nici dinții de fer ai timpului, nici năsuințele dușmănoase nu-l pot să-l frângă, căci în focul iubirii sînt călîte.

Una dintre cele de mai din urmă, nu însă ultima, este prețiosul dar al femeilor slovace, pentru tombola din București. Ce puteau să trimită mai prețios și mai semnificativ decât mîndrul lor port național?

Costumul e trimis de către femeile din comitatul Turiet, și din orașul Rujobreh, însoțit de următoarele frumoase cuvinte:

Scumpele noastre surori!

De sigur s'a întemplat din inspirația unui simțământ înalt, faptul, că voi, fiecele poporului român, și noi, fiecele poporului slovac, ne-am trezit într-o prietenie reciprocă ferbinte, în dragoste de surori. Ne deosebim prin neam, limbă, religie, datine, peste tot prin trăsături caracteristice ale unei națiuni; și cu toate acestea inimile noastre stau atât de aproape, o simpatie viuă între noi covârșeste toate deosebirile din afară. Avem comună numai soarta grea a asuprirei naționale, care ne-a și adunat laolaltă. De D-zeu, ca această mahnitoare pricină a apropierii noastre să dispară; dar' de Dumnezeu și aceea, ca simpatia noastră adevărată dintr-o parte și din alta să dăinuească în totdeauna și atunci, când pricina primordială de mult își va fi pierdut rațiunea de a fi.

Voi, viteze și curajoase, suferind voi îngrăde de neputința crădine a prigoniților

Dinasticismul maghiar. În „Ellen-szék” cetim următoarea telegramă, trimisă din Budapesta: „Ziarele maghiare din capitală, afară de foaia oficială și de ziarele „Nemzeti Ujság” și „Magyar Ujság” nici măcar numele Archiducelui nu l-au încadrat în negru”.

Fusiunea. Un ziar opozițional înregistrase știrea, că Bánffy a început să lucreze deja pentru fusiunea partidelor ce stau pe baza pactului dualist. „Pester Lloyd”, înregistrînd știrea scrisese: „Înregistrăm știrea aceasta, pentru-că noi nu o ținem de absolut neprobabilă”.

Urmă apoi un comunicat oficial în „Budap. Corr.”, care, adevărînd încercările de fusiune, zice că partidul liberal a declarat, că față cu pretențiunile apponyștilor relative la armata partidul liberal nu poate să fie conciliant, și să admită ceva din ele. Apponyi și Horánszky au declarat atunci, că în astfel de împregiurări cred că o înțelegere va fi imposibilă.

Așadar fusiunea cu partidul național este exclusă. Mai rămîne Szapary cu disidenții. Asupra posibilității ori imposibilității revenirii lor la matcă — cronica oficială tace. Dacă ea va reuși, guvernul va dispune de majoritate, care nu va fi impoantă, dar' cu care va putea guverna cu puține griji.

Averea statului. După inventarul făcut, în anul 1893 averea imobiliară a statului a crescut cu 25,342,581 fl. 32 cr. Scăzînd această creștere din averea întreagă, rămîne suma originală de 1.435,957,261 fl. și 95. La sfîrșitul anului 1893 în visteria statului a fost un rest de 125,033,867 fl., din care sumă 70,137,110 fl. au fost în aur.

Datoriile statului au crescut în anul 1893 cu 16.9 milioane și au scăzut cu 6.4 milioane și astfel la sfîrșitul anului 1893 datoria întreagă a statului a fost de 2.077,287,444 fl. și 37 cruceri.

## Din parlamentul maghiar.

Sedința dela 18 Februarie.

La ordinea zilei bugetul ministerului de finanțe.

Hoitsy Pál dă explicări amănunțite despre împregiurările în care se află minele de aur în Ardeal și modul în care sînt exploatate. Constată mai întîiu, că la noi mineralele de aur sînt tot atât de bogate în aur curat ca și cele din Australia; ministrul o știe asta foarte bine din descoperirile făcute atît în propriile sale usine cît și în cele dela Roșia. Industria minieră din Ardeal oferă încă un câmp întins de exploatat, căci se pot săpa încă 120 metri până se ajunge

la nivelul Arieșului și 150 până la nivelul Zlatnei. Până atunci s'ar putea lucra în gropi, și numai apoi ar fi nimerit a se construi ocne, pentru a pătrunde în adîncime. Într-o mină aparținînd unei societăți americane s'a ajuns până la o adîncime de 2000 m. sub nivelul apei. Lângă Roșia minele erariale sînt așa de strîmtoare de minele învecinate, că nu pot să exploateze mai mult decît un strat de petri de 30 metri... Exploatarea minelor particulare din Abrud și Roșia este îngreunată prin aceea, că materialul scos din munți trebuie să fie cărat la vale în corfe trase de cai; împregiurarea într-ata scumpește treaba, încît proprietarul este silit să arunce petri mai săraci în metal. Un drum de fer cu funie de sîrmă până la Arieș ar delătura acest neajuns; capitaliștii străini, cari se pricep mai bine la scoaterea industrială a aurului, au dobîndit mari câștiguri chiar și însuși din grămezi de petri întrebunțate. Munții Cetate și Chirnic ar pute să fie cu totul niveiați, căci cuprind aur în întregimea lor, pre cum a dovedit-o Zsigmondy. Pe proprietarii de mine mai săraci, cari sînt așa de exploatăți de către directorii lor, încât mai bine lasă de lucru, statul ar pute să-i spriginească din fondul pisetal. În Abrud nu e decît un singur comisar de mine și un jurat de mine. Acești doi funcționari plătiți prost, au să resolve anual 20.000 documente și pe lângă aceasta unul din ei trebuie să fie în totdeauna de față la ori-ce hotărîre a câmpilor de ocne. De acolo vine că petițiunile de aceste hotărîri adese-ori numai după ani de zile găsesc rezolvare. Deasemenea e foarte scumpă procedura de probă și de topire în Zlatna, de aceea mulți preferă a duce peatra de aur la Freiberg în Saxonia dar' peste tot numai 1/2 din aurul amintit ajuns a fi topite în Ungaria, restul se duce în streinătate.

Oratorul roagă pe ministrul să-și îndrepte atențiunea asupra acestor neajunsuri. Ministrul de finanțe Lukács, expune stările între minele evariale dela Roșia și minele particulare ce se găsesc deasupra dovedind că acolo nu se poate îndrepta lucrurile prin legi de mine, ci numai prin contracte particulare. Drumul de fer cu funie de sîrmă s'ar pute construi numai atunci, dacă pe cursul Arieșului s'ar înființa mori de sfărîmat, ear' pentru aceasta mai întîiu ar trebui ca minele particulare să garanteze material în deajuns pentru a da de lucru morilor. Ministrul contestă afirmarea lui Hoitsy privitor la cantitatea petrilor de aur topite în străinătate; asta o fac — zice — în mare parte proprietari de mine mici pentru a ocoli contribuția la fondul pisetal...

voastre din regat întru ajutorarea familiilor martirilor voștri naționali întemnițați, pe care noi îi privim ca pe ai noștri martiri. Dorim deasemenea ca rezultatul „tombolei” să fie cît de îmbelșugat, încît conducătorii voștri să poată sta neîngrijiați cel puțin întru ce privește soarta materială a familiilor lor. Vă dorim peste tot, ca opinițiile voastre neobosite întru vindecarea ranelor ce neconținut vi-le face dușmanul, să fie necompensate cu o astfel de binecuvîntare a providenței divine, încât să fie vindecate nu numai rănila de față, ci să fie îmbărbătare pentru luptele mai departe, și întru dobîndirea acelor pretențiuni drepte, pe care vă năsuși a le cășiga poporului vostru.

Soților, părinților, fraților și fiilor voștri, le trimitem caldele noastre salutări, simpatia noastră adăncă și admirațiunea noastră nemărginită a perseveranței lor pline de caracter și de jertfă în luptă pentru interesele scumpei voastre națiuni!

Ear' voi înși-vă, primiți încă odată mulțumirile noastre pentru prietenia voastră; primiți urările noastre pentru reușita tuturor întreprinderilor voastre; în sfîrșit primiți sîrnatul nostru cel mai cordial de surori!

Sîntem,

În T.-Sv.-Mărtin, 17 Ianuarie 1895.

Surorile voastre devotate:

Slovacele din citul Turiet și din orașul Rujobreh, comitatul Liptov.





## "VICTORIA" INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII ÎN ARAD.

### CONVOCARE.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 17 din statutele institutului la a

### VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad la 10 Martie 1895 st. n. la 10 oare înainte de amiază în localitățile institutului (calea Arhiducele Iosif nr. 2).

#### Obiectele:

[758] 1-2

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1894 și raportul comitetului de supraveghere.
2. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.
3. Proiectul de statute pentru fondul de pensii al funcționarilor.
4. Investirea contabilului-șef Savu Raicu cu dreptul de a sigura firma.
5. Alegerea de trei membri în direcțiune.
6. Alegerea comitetului de supraveghere.

Domnii acționari, care doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiar în sensul §-lui 22 al statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile eventuale dovezile de plenipotență la cassa institutului cel puțin cu 24 oare înainte de adunarea generală.

Arad, la 14 Februarie 1895.

Direcțiunea institutului.

#### Contul bilanțului:

| Active:                                 |            | Pasive:                                 |            |
|-----------------------------------------|------------|-----------------------------------------|------------|
| Cassa în numerar                        | 24221.60   | Capital social:                         | 300000 —   |
| Bon în Giro-Conto                       | 123.95     | 3000 acțiuni à 100 fl.                  | 300000 —   |
| Cambii în portofoliu                    | 675033.77  | Fondul de rezervă al acționarilor       | 73521.45   |
| Imprumuturi hipotecare                  | 269946 —   | Fondul de pensii                        | 3206.22    |
| Avansuri pe efecte                      | 11905 —    | Depuneri spre fructificare              | 640685.16  |
| Realități:                              |            | Diverse conturi creditoare              | 5711.74    |
| Casa institutului (strada Ar-           |            | Dividende neridicate                    | 509 —      |
| chiducele Iosif nr. 2)                  | 59315.10   | Contribuție după interes, dep. sem. II. | 1463.41    |
| Casa institutului (str. B.-Vă-          |            | Interese anticipate pro 1895            | 10901.60   |
| laszto nr. 32)                          | 2032.30    | Profit transpus din 1893                | 2736.33    |
| Efecte proprii                          | 4125.21    | Profit net                              | 36048.16   |
| Diverse conturi debitoare interese res- |            |                                         |            |
| tante                                   | 25555.44   |                                         |            |
| Mobilier                                | 2805.22    |                                         |            |
| după amortisare de 10%                  | 280.52     |                                         |            |
|                                         | 1074783.07 |                                         | 1074783.07 |

#### Contul profitului și perderilor:

| Exite:                                   |          | Venite:                        |          |
|------------------------------------------|----------|--------------------------------|----------|
| Interese:                                |          | Interese:                      |          |
| pentru depuneri spre fructificare        | 31118.77 | dela cambii                    | 59995.48 |
| Spese:                                   |          | imprumut. hipotecari           | 22662.06 |
| Imprimare, registre, requișite de can-   |          | avansuri pe efecte             | 912.19   |
| celarie, lemne, lumină, diverse          | 2034.84  | Venitul efectelor proprii      | 215.05   |
| Contribuție directă, chirie, 10% dare la |          | Chiria (venitul casei proprii) | 2601.81  |
| interesele depunerilor                   | 6599.70  | Venitul transpus din 1893      | 2736.33  |
| Salare                                   | 7815 —   |                                |          |
| Porto                                    | 1810.60  |                                |          |
| Amortisare din mobilier                  | 280.52   |                                |          |
| Amortisare la cambii                     | 675 —    |                                |          |
| Profit transpus din 1893                 | 2736.33  |                                |          |
| Profit net                               | 36'48.16 |                                | 38784.49 |
|                                          | 89122.92 |                                | 89122.92 |

Arad, 31 Decembrie 1894.

Oncu m. p.,  
director executiv.

S. Raicu m. p.,  
comptabil-șef.

Direcțiunea:

Ciorogariu m. p. Karacsony m. p. Georgiu Lazaru m. p. Dr. Vuia m. p. I. Papp m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul bilanțului precum și contul profitului și al perderilor și l-am aflat exact.

Arad, 14 Februarie 1895.

Comitetul de supraveghere:

Nicolau Marcu m. p. Petru Truția m. p. Vasiliu Papp m. p.

### Spre plăcută luare la cunoștință

servească P. T. intereselor, că vânzarea de bere scutită de dare pentru export, dela 25 litri în jos s'a permis și berea noastră așa numită „Lager“ și „Book“ se poate căpeta de acum încolo, afară de bu-

toale de 25 litri, și în sticle înto-

tomai de 1/1 și 1/2 litru.

Bereria dela „Tre stejari“

SIBIU.

[2980] 16—30